

ako krava raje in več žrè kakor poprej, pa ni bolj vam-pasta; ako večkrat poležva, bolj po pičlem molze, in ako ima mleko več smetane kakor pred. Gotove znamenja bre-josti se pa še le konec petega mesca zapazijo. Zadnja stran života se na obé strani razširja, in če roko na la-kotnico, zlasti na levo stran položiš, ali pa pest polahkoma na trebuh pritisneš, boš telička gotovo v maternem telesu čutil, pa tudi večkrat vidil, da se giblje; ako pa s to skušnjo tega ne zapaziš, daj ji merzle vode piti, pa glej v tem na trebuh, ali se teliček v maternem telesu ne zgane. — Breje krave moraš dobro rediti in gleštati, če si hočeš dobrih telet za pleme prirediti; spridenega ali slabo spravljenega sená ali otave, bolnega ali že kaljivega krompirja, kisle pijače ali kislih vinskih preš, ali zmerznje-nega krompirja ali repe itd. ne pokladaj brejim kravam; taka piča je kravam kakor tudi teletom zlo škodljiva. Na premembo klaje spomladi moraš posebno skerb imeti, glej, da ne boš mahoma od poletne klaje k zimski, ali pa od zimske k poletni prestopil, ampak krave le počasi te ali one kerme privadil. Vari, da ne bo druga živina breje krave bôdla ali z rogmi suvala, potiskala ali žokala, kadar živino na vodo goniš, ker tako bodenje dostikrat pripomore, da krava zverže; razun tega moraš brejim kravam tudi bolj pogostoma nastiljati, da bodo na mehkem ležale. Tla, kjer breja krava v hlevu stoji, ne smejo zadej prenizke biti, to utegne kravi trud napraviti. Breje krave se morajo pogo-stoma štrigljeti, da imajo vedno čisto kožo; kdor krave snažiti opušča in zanemarja, mu shujšajo s teleti vred. Do-kler krava obilo molze, se mora vsak dan po dvakrat do čistega pomolsti; če ima pa krava že po malem mleka, ne molzi je več, kar se po navadi 8 do 10 tednov zgodi, preden se krava oteleti. Le malo krav je, ki delj časa mol-zejo; take se morajo vedno molsti pa le po enkrat na dan.

Šestič: Kdaj se krava oteleti? Breja krava nosi po navadi 40 do 41 nedelj, nektera delj, nektera tudi manj časa. Da se bo krava kmali oteletila, se spozná iz nasled-njih znamenj: Vamp vpada, lakotnice in križ vpadejo, vime se napne in polno prihaja. Potem se jame neka bela žleza iz spolovil cediti; spolovila postanejo ohlapne in v vime mleko priteka. Krava postane nepokojna, pogostoma renči, se dostikrat vleže, pa kmali spet vstane in se jame nape-njati. Zdaj se prav za prav prične obravenje, katero navadno le 5 do 10 minut terpi. Če ustane krava koj, ko se je obravila, se popkovina sama preterga; če pa krava sama od sebe ne vstane, tako se mora popkovina kake 3 pavce pod telečjim vampom podvezati in pod podvezo s škarjami odrezati. (Dal. sl.)

Cesarski ukaz.

Starost telet določiti, da se potem določi užit-ninski davek (Verzehrungssteuer), je c. k. ministerstvo dнарstva ukazalo, da vse teleta, ktere so mlečna kleš-nika (to je, dva srednia zoba) že pometale, imajo za več ko eno leto stare veljati, naj sta stanovitna klešnika že po-polnoma prederla ali pa še ne.

Opomin našim kmetijskim gospodarjem.

Ne zamerite nam, ljubi moji, da Vas morajo „Novice“ danes enmalo okregati.

„Komur ni svetovati, ni pomagati“, je že star pre-govor, in skoraj bi rekel, da tudi Vas zadeva v tistih rečeh, ki se tičejo živinskih bolezin.

Na Gorenškem imajo letos po planinah dokaj garje-vih ovac; rekli pa so nam, da imajo „neznano“ bo-lezen, ktere ne pomnijo nikdar pri njih. Zna biti. — Na Krasu mori vrančui prisad (čerm, metljaji) goveda, pa spet so nam pisali, da jim je „neznana“ bolezen. Tudi to zná biti.

Al za Božji čas! dragi moji, zakaj si ne oskerbite tistih pomočkov, ki Vas peljejo k spoznanju bolezin in kako bi se jih ubranili. Ti pomočki so bukve, v kterih so vse živinske bolezni na drobno popisane in je tudi povedano, kako naj se ž njimi ravna.

Te bukve se imenujejo „Živinozdravstvo“, ki sta jih v domačem jeziku izdala dr. Bleiweis in dr. Strupi. Ko sta jih pisala, sta mislila, da bota skazala našim go-spodarjem veliko dobroto in da saj vsaka vas si bo omislila te bukve — al zmotila sta se. Koliko gospodarjev ima nek te bukve? Skor da bi jih lahko na perste šteli! Na Nemškem ima vsak gospodar kakošne take bukve, da si vé pomoči v sili ali da lože spolnuje to, kar mu poklicani ži-vinozdravnik svetuje; zato je takih bukev na milijone med ljudmi. Dr. Bleiweis, ko je še na Dunaji bil, je spisal zdravilske bukve za konjske bolezni v nemškem jeziku, in čeravno jih je pred temi bukvami že na milijone bilo med Nemci, so vendar v kratkem času tudi njegovih pokupili blizo 10.000.

Naši ljudje pa ne marajo za pomoč, in kadar sila pride, le jokajo in stokajo, pa si ne vejo nič pomagati ali pa rabijo — neumne reči.

To menda ni hvale vredno, in res je, kar pregovor pravi: „komur ni svetovati ni pomagati“.

Popis cerkniškega jezera.

(Dalje.)

Vélika Karlovca.

Vélika Karlovca je nasproti vélikemu Oberhu, ker vé-liko Oberh je poglavitni začetek cerkniškega jezera, ako-ravno ima še veliko družih pomočnikov, kakor so že popred popisani bili. Al le véliki Oberh stori jezero; vse druge pritoke bi v kratkem druge jame, kakor so popisane, in pa obé Karlovci požerle. Véliki Oberh je velika zaloga voda, ki se stekajo v jezero.

Ravno temu nasproti ste obé: vélika in mala Karlovca, posebno pa vélika, ktera, kadar velika voda v jezeru na-raste, s svojo veliko močjo na to veliko žrelo tiši in s tako močjo vodo va-nje vali, da vsak čoln precej s sabo potegne; tudi dva še tako močna čolnarja se ne ubranita, če sta blizo, da bi ju noter ne potegnilo. Al ljudje, ker to po-znajo, se v tako nevarnost ne podajo; zato pa tudi še no-benega ni požerlo, družih reči pa, kakor trame, drevesa, čoke itd., je že veliko veliko požerlo. Kadar pa voda začne vpadati, tudi tukaj začne počasi noter lesti. 82 sežnjev je pod grič luknja, čez pa tudi ne more, ker je grič precej visok. Kadar je voda majhna, se pa dva brez strahú noter peljeta, samo da se proti dereči vodi branita, da na skale ne zanesa čolna. Kadar je voda prav majhna, se pa eden brez skerbí vèn in noter pelja.

V letu 1844 pod tedanjim kantonskim gospodom Fran-c Zoretom, ki so bili naš iskreni vižar, smo se bili dobro poprijeli jame trebiti, in spred takih, kjer je bil svet visok, da niso mogle vode požirati, smo ga odkopovali. Od takrat je jezero v veliko boljšem stanu kakor je bilo po-pred. Koliko se je po tem na nizkih senožetih spremenilo! Namesto bičja in teršce zdaj dobro seno raste. Akoravno voda še zmiraj od časa do časa senožeti zaliva, je vendar seno za živinsko klajo drobno, za spomlad je pa pre-malo tečno, s tem pa si bolj robo prihranimo, kar nam za spomlad prav pride.

Dobro se je to delo splačalo, — pa kaj, ko je od ti-stega časa vse popolnoma opušeno, kar bom pozneje povedal. Dobro je bilo, al kaj, ko za najboljši pomoček v véliki Karlovci nismo vedili!

Kar svet stoji, še tega noben človek vidil ni, ker se v nobenem popisu ne najde; tedaj lahko rečem, da sem jez pervi iznajdel, kar je od pervega tamuna naprej, 116 sežnjev daleč. To se je pa tako zgodilo: Vidil sem Kar-